

Huvudman

Skolföreningen Växa
Org. 894702-1443
info@bjorkskolan.se

Beslut

Datum 2025-02-07

Dnr 2025:281

Sida 1 (7)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Björkskolan med Skolföreningen Växa som huvudman

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Skolföreningen Växa att senast den **4 april 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning vid Björkskolan. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om huvudmannen inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Skolföreningen Växa ska vidta följande åtgärder

Skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

- Se till rektorn beslutar om rutiner för omhändertagande mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Rutinen ska ges in till Skolinspektionen i samband med redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 4 e § skollagen).

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:281) i de handlingar som sänds in

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under vårterminen 2025 en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller författningarnas krav avseende skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt lärarens instruktioner.

Tillsynen har genomförts genom besök i skolenheten den 15 januari 2025. Som en del av tillsynen har lektionsobservationer, samtal med lärare och en intervju med rektorn genomförts. Vidare har dokumentation granskats, bl.a. ordningsregler, förväntansdokument samt informationsdokument till elever och vårdnadshavare. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i samband med besöket efterfrågat skolans rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner. Skolinspektionen har därefter tagit del av skolans skriftliga ordningsregler. I skolans ordningsregler framgår det att skolan implementerar mobilfri skoldag där eleverna lämnar in sina telefoner i början av skoldagen och att dessa är inlåsta i ett skåp och återfås i slutet av dagen.

Rektorn uppger i intervju att skolan saknar rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner men att skolan implementerar mobilfri skoldag enligt skolans ordningsregler. Rektorn uppger hen tagit ett formellt beslut om mobilfri skoldag samt att elever får muntlig information om skolans ordningsregler vid läsårsstarten som specificerar när, var och hur mobiltelefonerna ska lämnas in och förvaras. Rektorn uppger vidare att

mobiler samlas in i början av skoldagen av mentorer eller lärare samt att eleverna får tillbaka sin mobil efter sista lektionen. I samtal med lärare i anslutning till genomförda lektionsobservationer framgår också att den muntliga rutin för omhändertagande av mobiltelefoner som rektorn redogör för följs.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det ska för varje skolenhet finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§. Rektorn beslutar om sådana rutiner. (5 kap. 4 e § skollagen)

Det framgår vidare av förarbetena till skollagen att det är skolans ansvar att förvara omhändertagna föremål på ett säkert sätt till dess att de lämnas tillbaka. Av rutinerna bör bl.a. framgå hur omhändertagandet av utrustningen ska gå till, t.ex. hur föremålen ska förvaras på ett betryggande sätt och hur insamlandet av utrustningen ska ske så att det framgår till vem varje föremål ska återlämnas. Det ska inte föreligga någon osäkerhet om huruvida ett föremål har omhändertagits eller huruvida det har lämnats tillbaka. (Prop. 2021/22:160 s. 230)

Skolinspektionens bedömning

Inledningsvis vill Skolinspektionen förtydliga att ett insamlande av mobiltelefoner på det sätt som sker inom verksamheten är att likställa med ett omhändertagande enligt skollagens bestämmelser.

Skolinspektionen anser utifrån de handlingar som getts in och uppgifterna från verksamhetens rektor att det saknas skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner. Utredningen visar att det förvisso specificeras i skolans dokumenterade ordningsregler att eleverna ska lämna ifrån sig mobilen när de börjar skoldagen, men att det inte finns några ytterligare skriftliga instruktioner för hur omhändertagandet av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska hanteras. Eftersom det inte finns någon information om hur omhändertagande ska gå till, hur föremålen ska samlas in och förvaras på ett betryggande sätt eller hur de ska återlämnas till rätt person bedömer Skolinspektionen att verksamheten inte uppfyller skollagens krav på området.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Huvudmannens verksamhet vid Björkskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Det finns därför skäl att förelägga de att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande

Användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört lektionsobservationer på tre lektioner i årskurs 7–9. Av lektionsobservationerna framgår att ingen elev har en mobiltelefon med sig till lektionerna och att eleverna, i de fall de används i undervisningen, i huvudsak använder verksamhetens läsplatta för skolarbete. Vad gäller användning av läsplatta berättar lärarna att det finns elever som använder dem till annat än undervisning.

Under en av lektionerna fanns det tre elever som använder läsplattorna till annat än skolarbete. Två av eleverna fick sina läsplattor konfiskerade av läraren på grund av otillåten användning. När eleverna väl får tillbaka plattorna används däremot dessa på det sätt som är tillämpligt i undervisningen.

Av intervjuer med lärarna i anslutning till lektionsobservationerna och med rektorn framgår att eleverna inte får använda läsplattan till annat än vad läraren har instruerat om på lektionerna och att detta generellt efterföljs men inte alltid. En lärare berättar att hen tar elevernas läsplatta när hen upptäcker elever som inte följer reglerna. Av intervjuer med rektor och lärare framgår vidare att skolan har mobilfri skoldag, att mobiltelefoner samlas in i början av skoldagen och att mobiltelefoner därför inte förekommer i undervisningen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som

1. sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller
2. utgör extra anpassningar eller särskilt stöd enligt 3 kap.

Om det finns särskilda skäl får dock rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk

kommunikationsutrustning även i andra fall än som avses i första stycket. (5 kap. 4 a § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning vid undervisning endast får användas enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande. Det innebär att privat användning som huvudregel inte är tillåten och det gäller oavsett om det är av skolan tillhandahållen elektronik eller en elevs privata utrustning. Ett eventuellt användande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska därmed utgöra ett medel i undervisningen för att utveckla eleverna mot utbildningens mål. Utgångspunkten är att läraren ger generella instruktioner. Lärarens instruktion behöver dock inte vara samma för alla elever. Elever kan arbeta med olika uppgifter och utifrån det pedagogiska syftet kan elever som arbetar med en viss typ av uppgifter få använda mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning medan andra som arbetar med andra uppgifter inte får det. Enligt första stycket andra punkten ska det även vara möjligt att använda mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning om användningen sker som en extra anpassning eller särskilt stöd enligt 3 kap. (Prop. 2021/22:160 s.230)

Skolinspektionens bedömning

Utifrån Skolinspektionens lektionsobservationer och undervisande lärare berättelse är det visat att det förekommit elever som använt sina läsplattor på annat sätt än det som läraren instruerat.

Av prop. 2021:22:160 s. 231 framgår att begreppet elektronisk kommunikationsutrustning omfattar läsplattor.

Det har inte framkommit att eleverna haft extra anpassningar, särskilt stöd eller att läraren eller rektorn tillåtit eleverna att använda läsplattorna på det sätt som de har gjort.

Mot bakgrund av det ovan anförda finner Skolinspektionen att verksamheten brustit utifrån skollagens bestämmelser med anledning av elevernas sätt att använda läsplattorna.

Vad gäller val av ingripande resonerar Skolinspektionen på följande sätt. Utredningen har visat att läraren skyndsamt uppmärksammat elevernas otillåtna användande och vidtagit åtgärder i syfte att förhindra fortsatt användning. Mot bakgrund av detta anser Skolinspektionen att bristen varit

av ringa betydelse. Det saknas således skäl för Skolinspektionen att ingripa (se 26 kap. 12 § 1 p. skollagen). Ärendet avslutas därför i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Fredrik Asplén.

Utredaren Jasmine Johansson har varit föredragare i ärendet.